

LÉKAŘSKÁ PÉČE POD PALBOU

Jsou útoky na nemocnice
novým trendem?

Editorial

Vážení a milí příznivci Lékařů bez hranic,

tento editorial připravuji čtyři dny po dalším útoku na jednu z nemocnic, které *Lékaři bez hranic* v Sýrii podporují. Rád bych při této příležitosti citoval naši prezidentku Joanne Liu, která situaci v Sýrii popsala slovy, že ne-normální se stalo normálním a nepřijatelné je akceptováno.

Dominantním rysem této války jsou nelítostné a brutální útoky na civilisty. Útoky na civilní infrastrukturu, včetně nemocnic, se staly rutinou. Nic nevystihuje brutalitu syrské války tak, jako takzvané „double tap“ útoky. Co takový „double tap“ útok je, dobře ilustruje útok na nemocnici v Maraat al-Numán z 15. února. V devět hodin ráno nemocnici zasáhly dvě rakety, které ji zcela zničily. Další útok přišel v deset hodin a cílil na záchranné týmy, které se snažily pomoci přeživším – právě toto je podstatou „double tap“ útoku. Poslední útok zasáhl v jedenáct dopoledne další nemocnici, kam byli převezeni zranění. Způsob, jakým byl útok proveden, podle nás svědčí o tom, že se jedná o cílené, nikoli náhodné útoky. Za loňský rok se terčem útoků v Sýrii stalo 63 zdravotnických zařízení, které podporují *Lékaři bez hranic*.

Lékaři bez hranic provozují v Sýrii šest vlastních nemocnic a dalších více než 150 zařízení podporují (finančně a materiálně). Za rok 2015 se nám podařilo shromáždit medicínská data ze 70 z nich a tyto informace jasně dokládají míru utrpení civilního obyvatelstva. Celá zpráva

je k dispozici na našich webových stránkách a proto zde uvedu pouze dva údaje – děti a ženy tvořily v roce 2015 zhruba 30 až 40 procent všech obětí války a například v severní a západní Sýrii představovaly děti do pěti let 13 až 24 procent všech válečných obětí.

Rád bych zde zdůraznil, že na bombardování v Sýrii se v současnosti podílí čtyři z pěti stálých členů Rady bezpečnosti OSN. Za *Lékaře bez hranic* bych na ně apeloval, aby alespoň dodržovali rezoluci, kterou všichni v prosinci roku 2015 přijali. Tato rezoluce mimo jiné požaduje, aby všechny strany okamžitě zastavily útoky proti civilistům a civilním objektům. Pro zmírnění utrpení civilního obyvatelstva je dále nutné, aby všechny bojující strany respektovaly mezinárodní humanitární právo, aby zastavily útoky na civilní infrastrukturu a obzvláště, aby respektovaly zdravotnická zařízení a zdravotnické pracovníky. V neposlední řadě je potřeba zajistit přístup humanitární a zdravotnické pomoci do všech obklíčených oblastí, ve kterých přežívají zhruba dva miliony lidí.

Dovolu mi tento text zakončit opět slovy naší prezidentky Joanne Liu, která v jedné větě vystihla podstatu útoků na nemocnice: lékař vašeho nepřítele není vašim nepřítelem.

S úctou

Pavel Gruber, ředitel

OBSAH

- 3 Lékařská péče pod palbou**
Jsou útoky na nemocnice novým trendem?
- 6 Infografika**
Polní nemocnice Lékařů bez hranic v Praze
- 8 Zprávy z terénu**
Nové epidemie na obzoru, lidé na útěku

- 9 Dopis z mise**
Alexandra Topolská: Jeden den na misi v Nyarugusu
- 10 Proč přispíváte Lékařům bez hranic**
- 11 Kdo a jak chrání vaše osobní údaje**
Fundraisingové okénko

BEZ HRANIC

zpravodaj Lékařů bez hranic

Vydavatel

Lékaři bez hranic – Médecins Sans Frontières in Czech Republic, o.p.s.

Veřejná sbírka: 111 333 / 2700

Kontakt: Seifertova 555/47, 130 00 Praha 3

tel: 257 090 150

e: office@lekari-bez-hranic.cz

w: www.lekari-bez-hranic.cz

Redakce

Iveta Polochová, Lucie Voldánová, Linda Vomáčková, Lucia Brinžanik

Grafická úprava

Toman Design

Cena tisku: 2,97 Kč

Lékařská péče pod palbou

Ač uprostřed válek, Lékaři bez hranic nemají ozbrojenou ochranu. Chrání je neutralita. Fakt, že ošetří všechny zraněné bez rozdílu. Bojující strany jí většinou uznávají. Většinou. Sýrie, Jemen, Afghánistán... Všude tam byla v poslední době bombardována zdravotnická zařízení, byť je chrání mezinárodní humanitární právo.

Neděle 10. ledna, kolem půl desáté ráno. Jemenským městem Shiara se rozléhá hřmot exploze. Místní obyvatelé i zdravotníci zdejší nemocnice podporované *Lékaři bez hranic* jsou na zvuky dopadajících raket a bomb už zvyklí. Tohle ale bylo blízko. Lékaři se tedy připravují na hromadný příjem, teprve po chvíli jim dochází, že střela zasáhla samotný areál zdravotnického zařízení. Že budou ošetřovat vlastní kolegy a pacienty.

„Raketa zasáhla uličku vedoucí od hlavní brány k budovám nemocnice, kterou lemoval po jedné straně kovový plot. Lidi proto zasáhly nejen šrapnely, ale i úlomky plotu. Zranění byla strašná. Ulička byla v tu chvíli plná, byli v ní pacienti i pracovníci nemocnice,“ popsala útok krizová koordinátorka *Lékařů bez hranic* Theresa Sancristoval. Šest lidí nepřežilo, další vyvázli se zraněními.

Lékaři bez hranic pomohli ještě před tímto útokem nemocnici ve městě Shiara znovu vybudovat. Rakety ji totiž zasáhly už dvakrát předtím. Tehdy je seslaly k zemi letouny koalice vedené Saúdskou Arábií. Kdo útočil naposledy, není jasné. Jisté je však jedno. V jemenském konfliktu, který se vleče od března loňského roku, jsou naprosto porušována pravidla války. Bojující strany neberou ohled na civilisty ani na zdravotnická zařízení – ta jsou bombardována a ostřelována.

Lékaři bez hranic poskytují koalici vedené Saúdskou Arábií i milicím Hútiů souřadnice svých nemocnic. Žádají přítom všechny, aby dodržovali mezinárodní humanitární právo a respektovali zdravotnická zařízení v zemi. Aktivity organizace se přesto čtyřikrát za tři měsíce staly terčem útoků (ve čtvrtém případě byla zasažena sanitka), ačkoliv všechny

© Victor I. Blute / Lékaři bez hranic

Pohled na jednu z místností traumacentra *Lékařů bez hranic* v Kundúzu po bombardování. Ve zdi zůstala díra po raketě

tři nemocnice byly řádně označené. Celkem bylo zasažených nemocnic v Jemenu o mnoho více – zhruba 130.

Výsledkem mimo jiné je, že se místní do zdravotnických zařízení bojí chodit. Třeba většina obyvatel čtyřicetitisícového města Shiara ze strachu z bomb vyhledala bezpečí v tamních jeskyních. Některé ženy se v nich rozhodly i rodit, než aby riskovaly pobyt v nemocnici. V noci mají ještě větší strach, bojí se jet do nemocnice, aby světla jejich aut nepřilákala smrtící pozornost. Lidé zároveň nechtějí oblast opustit úplně – plodiny, které pěstují na tera-

sovitých svazích hor, potřebují intenzivní péči. Kdyby teď odešli, neměli by jídlo na příští rok.

Sýrie – kolabující zdravotnický systém

Obdobná je z hlediska zdravotnických zařízení i situace v Sýrii, kterou devastuje válečný konflikt už pět let. Tento text vznikl nedlouho poté, co byla zcela zničena plně funkční nemocnice Ma'arat an-Numán v syrské provincii Idlib, již *Lékaři bez hranic* podporovali. Zůstaly jen trosky. →

Nemocnice v jemenském městě Haydan byla zničena při náletech v říjnu loňského roku

Letecké bombardování, při němž zemřely skoro tři desítky lidí, vykazovalo známky cíleného útoku. Konkrétně takzvaného „double tap“ útoku, jenž spočívá v tom, že objekt je zasažen v několika vlnách – po prvním útoku přichází v rozmezí 20 až 60 minut druhý a ten cílí na záchranáře, kteří přispěchali na pomoc raněným z prvního bombardování. V případě nemocnice Ma'arat an-Numán následoval o něco později ještě třetí útok na další zdravotnické zařízení, které přijalo raněné ze zničené nemocnice. Případ to nebyl ojedinělý.

Lékaři bez hranic provozují na severu země šest nemocnic, dalších více než 150 jich na různých místech země podporují, ať dodávkami zdravotnického materiálu či finančně (nebo obojí). Jen loni útoky zasáhly 63 nemocnic a klinik podporovaných Lékaři bez hranic, což je v průměru více než jeden útok týdně. V prvních dvou měsících letošního roku tento trend pokračoval. Prakticky každá zničená nemocnice přitom znamená mimo jiné to, že tisíce lidí žijících v okolí přicházejí o přístup ke zdravotní péči.

„Cílené útoky na civilní infrastrukturu, včetně nemocnic, které se snaží zachraňovat životy, jsou rutinou. Zdravotnický systém v Sýrii je pod palbou bomb a raket. Zkolaboval,“ varovala v únoru mezinárodní prezidentka Lékařů bez hranic Joanne Liu. Mimochodem, Lékaři bez hranic rovněž v Sýrii sdělují válčícím stranám GPS souřadnice svých zdravotnických zařízení, u podporovaných nemocnic toto rozhodnutí nechávají na nich samotných.

V únoru na základě informací ze sedmdesáti podporovaných zdravotnických zařízení Lékaři bez hranic zveřejnili zprávu o humani-

tárních dopadech tamních bojů za loňský rok. Konkrétně na severu, severozápadě a v centrální části Sýrie. Zachycuje tedy jen část reality. Přesto je relevantní, ukazuje totiž mimo jiné to, jak často jsou terčem násilí v Sýrii civilisté. Zdravotníci sice nezkoumají, kdo je civilista, ale u syrských žen a dětí to lze automaticky předpokládat. A právě ženy a děti tvořily loni 30 až 40 procent obětí.

Lékaři bez hranic proto vzápětí vyzvali všechny bojující strany, aby respektovaly me-

zinárodní humanitární právo, přestaly útočit na civilní cíle, lékařská zařízení, umožnily humanitární pomoc v obléhaných oblastech a lékařské evakuace. Apelovali zároveň na čtyři z pěti stálých členů Rady bezpečnosti OSN, aby respektovali a podporovali vlastní rezoluce a přiměli k tomu i své spojence.

„Stálí členové Rady bezpečnosti OSN, z nichž čtyři jsou aktivně zapojeni do války v Sýrii, musí reagovat na své selhání, co se týká dodržování nejzákladnějších povinností vůči civilistům. Vlastní rezoluce RB OSN zakazují útoky na civilisty, zdravotnická zařízení, taktiky obléhání a vyhladovění, a přesto je právě takto válka za jejich přispění vedena,“ dodala Joanne Liu. Do konfliktu v Sýrii jsou z pěti stálých členů RB OSN zapojeni Rusko, Francie, Velká Británie a Spojené státy.

Afgánistán – lékaři operovali pod bombami

Lékaři bez hranic rovněž žádají nezávislé vyšetření jednotlivých útoků. V Sýrii, Jemenu, ale také v Afghánistánu. Tam se na začátku října loňského roku ocitlo pod palbou amerických letadel traumacentrum Lékařů bez hranic v Kundúzu. Nálety připravily o život přes čtyřicet lidí, včetně čtrnácti spolupracovníků Lékařů bez hranic.

Armáda Spojených států přiznala zodpovědnost za bombardování a označila je za omyl, řada otázek však nebyla zodpovězena. Lékaři bez hranic předem poskytli bojující-

Traumacentrum Lékařů bez hranic v Kundúzu před bombardováním a po něm

cím stranám GPS souřadnice traumacentra, to bylo také řádně označeno jako zdravotnické zařízení. Útok navíc pokračoval, i když se ho organizace snažila zastavit a zoufale během něj telefonovala vojenským představitelům.

Lékaři bez hranic striktně dodržují neutralitu a v nemocnici nebyli žádní ozbrojení bojovníci. To je nutné podotknout. Před tím, než organizace začala v Kundúzu působit, dohodla se se všemi bojujícími stranami, že budou neutralitu nemocnice respektovat.

„Dodrželi jsme naši část dohody – traumacentrum *Lékařů bez hranic* v Kundúzu bylo po celou dobu bojů plně funkční a v době amerických náletů tam byly prováděny chirurgické operace. Pravidlo zákazu nošení zbraní v zařízeních *Lékařů bez hranic* bylo respektováno a personál nemocnice měl v době před nálety a během nich zařízení plně pod kontrolou,“ uvedla po útoku Joanne Liu.

Vě chvíli, kdy letadla udeřila, bylo v nemocnici přes sto pacientů, krom žen a dětí i neozbrojení bojovníci z obou válčících stran – léčili se tam. Zranění bojovníci jsou chráněni mezinárodním humanitárním právem. Jsou-li poranění a přestanou bojovat, považují se za pacienty a musí jim být co nejdříve poskytnuta zdravotní péče. Bez ohledu na to, jakou stranu v konfliktu zastávají. Zdravotníci proto nesmí být napadeni za to, že ošetří zraněné pacienty/bojovníky.

I válka má pravidla

Pravidla války reguluje mezinárodní humanitární právo a Ženevské úmluvy. Zdravotníci v konfliktních oblastech podle něj musí ošetřit všechny pacienty bez rozdílu. Pokud by někomu péči odepřeli (například na základě etnické či politické příslušnosti), porušili by tím lékařskou etiku a také už zmíněné mezinárodní humanitární právo. Nesmí být zároveň nuceni upřednostňovat léčbu některé z bojujících stran. A aby zdravotníci mohli jednat naprosto nezávisle a jen na základě lékařské etiky, jsou mezinárodním humanitárním právem chráněni i oni sami.

Zdravotníci musí přitom zaručit nestrannost svých aktivit. V zařízeních *Lékařů bez hranic* platí pravidlo zákazu zbraní. Chrání je pouze neozbrojená ochranka. Pokud si zbraně přivezou pacienti či jejich příbuzní, musí je odložit u vstupu do areálu, zpátky je dostanou až po jeho opuštění.

Válčící strany musí učinit vše, aby se ujistily, že útočí na vojenský a nikoliv na civilní cíl (včetně nemocnic). Pokud mají jakékoliv pochybnosti, měly by automaticky předpokládat, že jde o civilní objekt a od útoku musí tudíž upustit. Nesmějí zasáhnout neznámou budovu.

Oběti bombardování traumacentra v Kundúzu uctili spolupracovníci *Lékařů bez hranic* na celém světě, včetně české kanceláře organizace

Lékaři bez hranic proto vyzývají, aby jednotlivé útoky byly nezávisle vyšetřeny, konkrétně nezávislou Mezinárodní humanitární vyšetřovací komisí (IHFFC), jež se zrodila z Ženevských úmluv. Patnáctičlenný tým expertů má totiž jasný mandát pro vyšetřování potenciálních porušení mezinárodního humanitárního práva. Komise není soudem – čili nevynáší verdikt o vině či nevině, jejím cílem je

určit fakta a vydat doporučení pro dodržování mezinárodního humanitárního práva. Aby však mohla začít pracovat, potřebuje svolení země, jichž se vyšetřování týká. To do uzávěrky tohoto vydání nedostala ani v jednom ze zmíněných útoků.

„Mezi signatáře Dodatkových protokolů Ženevské úmluvy, které ustanovily Mezinárodní humanitární vyšetřovací komisi, patří i Česko a Slovensko. Jsem rád, že diplomacie obou zemí podpořila úsilí *Lékařů bez hranic* při historicky první aktivaci této komise,“ podotkl ředitel české kanceláře *Lékařů bez hranic* Pavel Gruber.

Lékaři bez hranic zároveň žádají všechny bojující strany, aby respektovaly lékařské mise. A ne vždy musí jít o bombardování či ostřelování. Například na konci února byl při nepokojích ve městě Pibor v Jižním Súdánu vyrabován zdravotnický objekt *Lékařů bez hranic*. Když se k němu blížila těžká strelba, zdravotníci se přesunuli do základny mise OSN (UNMISS), kde pokračovali v ošetřování raněných. Rabující ukradli z objektu zdravotnický materiál, terapeutickou stravu pro podvyživené děti a dokonce i nemocniční lůžka pro pacienty. „Teď budou kvůli tomu trpět ti nejzranitelnější, těhotné ženy a děti,“ uvedla šéfká mise *Lékařů bez hranic* v Jižním Súdánu Corinne Benazech. Vyrabované zdravotnické zařízení bylo totiž jediné v regionu. ■

Tento text vznikl v polovině března, aktuální informace o vývoji situace najdete na webových stránkách *Lékařů bez hranic* www.lekari-bez-hranic.cz

Co může být válečný zločin

Cílený útok na zdravotnické zařízení je porušením mezinárodního humanitárního práva a může být považován za válečný zločin v následujících případech:

- jestliže byl zamýšlený
- jestliže byl způsoben nedbalostí při ověřování, zda se jedná o vojenský nebo civilní cíl
- jestliže byl neodpovídající odpovědí na identifikovanou vojenskou hrozbu
- jestliže byl proveden bez předchozího varování o hrozícím útoku

Polní nemocnice Lékařů bez hranic v Praze

CO SE DĚJE PŘI VYPUKNUTÍ EPIDEMIE CHOLERY? A co když vzplane válečný konflikt nebo nějakou oblast zpustoší přírodní katastrofa? Jak vypadají chirurgické zákroky v terénu nebo účinná léčba těžce podvyživených dětí? Nejen to se můžete dozvědět v Polní nemocnici, kterou Lékaři bez hranic postaví na začátku května v Praze. Výstava přiblíží konkrétní zásahy organizace – například při epidemii cholery na Haiti, eboly v západní Africe nebo při potravinové krizi v Čadu. Pro lepší názornost budete moci ochutnat terapeutickou pastu, která se používá na léčbu dětské podvýživy, roztok na léčbu cholery nebo na maketě srdce rozpoznat, zda bije správně.

Výstava je vhodná pro dospělé i děti. Provádět jí budou zkušení spolupracovníci Lékařů bez hranic, kteří se účastnili různých misí. Na výstavě budou připraveni odpovídat na vaše dotazy.

VÝSTAVU BUDE TVOŘIT 10 EXPOZIC:

1 OPOMÍJENÉ TROPICKÉ NEMOCI + HIV/AIDS

Nezbytné zdravotní péče se nedostává milionům lidí v mnoha chudých zemích. Infekční onemocnění, jako je například kala azar, Chagasova choroba, spavá nemoc nebo tuberkulóza, přitom končívají smrtí, pokud nejsou správně léčena.

2 OČKOVACÍ KAMPAŇ

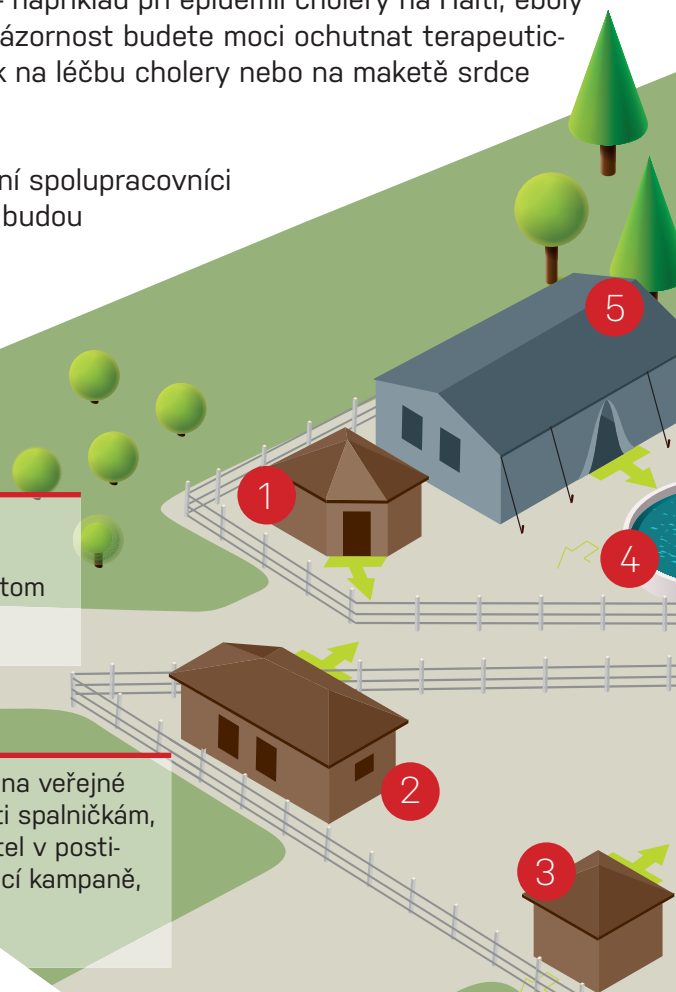
Téměř žádná medicínská procedura nemá tak pozitivní dopad na veřejné zdraví jako očkování. Lékaři bez hranic preventivně očkují proti spalničkám, tetanu, žluté zimnici nebo meningitidě rizikové skupiny obyvatel v postižených oblastech. Při epidemiích naše týmy organizují očkovací kampaně, během nichž proočkují v krátkém časovém úseku i tisíce lidí.

3 PSYCHOSOCIÁLNÍ POMOC

V oblastech působení Lékařů bez hranic žijí lidé, kteří zažili mnoho traumatizujících událostí. Tyto zkušenosti mohou vést k vážným psychickým poruchám a proto je psychologická a psychoterapeutická pomoc neoddelitelnou složkou mnoha našich projektů.

4 DISTRIBUCE PITNÉ VODY

Pitná voda je jedním ze základních předpokladů zdraví, její dostatek například zamezuje vzniku anebo šíření epidemií. Lékaři bez hranic proto zajišťují dodávky pitné vody a její distribuci mezi obyvatele. V ideálním případě dostane každý člověk 20 litrů denně. Jen pro srovnání: spotřeba pitné vody v České republice se průměrně pohybuje kolem 106 litrů na osobu a den.

5 POLNÍ CHIRURGICKÁ JEDNOTKA

V oblastech konfliktů i v místech postižených přírodní katastrofou potřebují zranění rychlou chirurgickou pomoc. Lékaři bez hranic budují provizorní operační sály, aby mohli zachránit životy co největšího počtu lidí.

6 MEDIÁLNÍ CENTRUM**7 INFORMAČNÍ STAN****8 DOČASNÉ PŘÍSTŘEŠÍ PRO LIDI NA ÚTĚKU**

V důsledku přírodních katastrof, válečných konfliktů či násilí ztrácí střechu nad hlavou obrovské množství lidí. Vydání napospas slunci, mrazu a dešti jsou velmi náchylní k nemocem. Lékaři bez hranic proto v rámci humanitární pomoci rozdělují materiál ke stavbě provizorních přístřešků, příkrývky, hygienické potřeby a kanystry na vodu.

3.-13. KVĚTNA 2016
NÁMĚSTÍ MÍRU V PRAZE
VSTUP ZDARMA

9 IZOLAČNÍ JEDNOTKA + DŘEVĚNÉ LATRÍNY

Cholera je vysoce nakažlivé onemocnění trávicího traktu, které se mezi lidmi přenáší znečištěnou vodou a kontaminovanou potravou. Pokud je neléčená, může být smrtelná. Ve speciálních centrech Lékařů bez hranic pro léčbu cholery se úspěšnost vyléčení pohybuje kolem 99 %.

10 ZÁKLADNÍ ZDRAVOTNÍ PÉČE + CENTRUM PRO LÉČBU PODVÝŽIVY

Každý člověk má právo na zdravotní péči. Prioritou Lékařů bez hranic je působit v oblastech, kde se lidé následkem nejrůznějších krizových situací ocitli zcela bez přístupu ke zdravotní péči. Pomoc poskytují bezplatně.

Zprávy z terénu

Nové epidemie na obzoru

© Lékaři bez hranic

Svět v poslední době začal ostražitě sledovat až dosud opomíjený virus zika. Přehlížených nemocí je však více a epidemie by mohly letos vypuknout (či se zhoršit ty stávající) hned u několika chorob – u cholery, malárie, spalniček, meningitidy a skupiny často opomíjených nemocí jako je horečka dengue, ebola či kala azar. „Víme, že životy tisíců lidí budou tento rok v ohrožení, ačkoliv existují možnosti, jak jejich smrti zabránit,“ říká lékařka Monika Rullová, zdravotní poradkyně *Lékařů bez hranic*. Aby epidemie nedecimovaly obyvatele řady zemí, jsou zapotřebí náležitě investice do preventivních opatření, do efektivních systémů včasné reakce na šíření nemocí a větší úsilí v posílení zdravotnických systémů postížených států. Je rovněž potřeba se více orientovat na výzkum a vývoj léků pro boj s těmito nemocemi. Současné strategie pro boj s nemocemi přinášejí jen omezený úspěch. Epidemie se objevují stále, často s devastujícími důsledky pro méně rozvinuté země – ničí národní zdravotnické systémy, vyčerpávají zdroje a v mnoha případech zabíjí obrovské množství lidí.

Bezprecedentní situace v Evropě

© Lékaři bez hranic

Ještě nikdy v historii neměli *Lékaři bez hranic* v Evropě tolik projektů a pracovníků. Jako humanitární organizace nemohou vyřešit ce-

losvětovou krizi vysídlených lidí, coby zdravotníci se však snaží zmírnit důsledky restriktivní evropské politiky na zdraví a životy lidí, které vyhání z domovů násilí či nestabilita. *Lékaři bez hranic* jim pomáhají třeba ve francouzském táboře v Grande-Synthe, kde počet lidí žijících v nevyhovujících hygienických podmínkách a bez přístřeší přesáhl v prosinci dva a půl tisíce. Poskytují tam lékařskou péči, postavili vytápěné stany, toalety, sprchy. Nový projekt na pomoc migrantům zahájili i v Itálii, ve městě Gorizia na hranici se Slovinskem. Společně s Greenpeace poskytují v posledních měsících podporu řecké pobřežní strážní na zpevněných nafukovacích člunech. Působí i podél takzvané balkánské cesty a na řadě dalších míst světa.

Jaká je budoucnost vnitřně vysídlených obyvatel v Nigérii?

© Lékaři bez hranic

Do Evropy míří jen zlomek lidí na útěku. Na světě jich je na 60 milionů, mnozí zůstávají v rodných zemích – jsou vysídleni vnitřně. Jako třeba obyvatelé nigerijského státu Borno, kde už dva roky bojuje armáda s Islámským státem západoafrické provincie, dříve známým jako Boko Haram. „V oblasti je kolem 1,6 milionu vysídlených lidí,“ popisuje Isabelle Mouniam-Nara, projektová koordinátorka *Lékařů bez hranic* v Nigérii. Organizace v táborech v Maiduguri monitoruje zdravotní situaci, poskytuje lékařskou péči a stará se o hygienu a sanitaci. Uprchlíci se měli původně vrátit domů, kvůli bezpečnostní situaci to však není možné. Úřady mezitím chtějí, aby se kvůli vojenské ofenzivě další obyvatelé venkova přesunuli do měst. Pokud to nestihnou, budou považováni za sympatizanty Boko Haram. Přičemž města nejsou vůbec připravena na příchod dalších vysídlených lidí.

SPOLUPRACOVNÍCI Z ČR A SR NA MISI (za poslední půlrok)

Ľuboř Badač

logistik – Jižní Súdán

Miroslav Durila

anesteziolog – Čad

Eva Friřová

finanční koordinátorka – Demokratická republika Kongo

Barbora Habáňová

administrátorka – Irák

Markéta Hajná

laboratorní technička – Malawi

Ondřej Holcman

technický specialista – Jižní Súdán

Vlasta Hynková

zdravotní sestra – Jižní Súdán

Jana Károlyiová Machado

farmaceutka – Jižní Súdán

Michal Kosorín

administrátor – Irák

Filip Krygel

chirurg – Nepál

Lenka Lesná

lékařka – Irák

Petr Macek

logistický koordinátor – Jemen

Adéla Macková

anestezioložka – Irák

Zdeněk Müller

logistik – Irák, Sýrie

Markéta Němcová

logistička zásobování – Tanzanie

Lenka Pinkavová

administrátorka – Sýrie

Veronika Polcová

lékařka – Jižní Súdán

Reena Sattar

finanční a HR koordinátorka – Ukrajina

Tomáš Suchoň

logistik – Středoafriická republika

Alexandra Topolská

psycholožka – Tanzanie

Aleš Zatloukal

chirurg – Burundi

Jeden den na misi v Nyarugusu

Psycholožka Alexandra Topolská odjela na svou první misi do Tanzanie krátce po Novém roce. V uprchlickém táboře Nyarugusu poskytuje psychologické konzultace uprchlíkům z Burundi a Demokratické republiky Kongo. Protože, jak sama říká, vedle zdravotní péče je rovněž důležitá „péče o zraněnou duši“.

Uprchlický tábor Nyarugusu se nachází u hranic Tanzanie s Burundi a Kongem. Přibližně polovinu jeho obyvatel tvoří uprchlíci z Konga, přičemž někteří tu žijí už více než 15 let, druhou polovinu tvoří Burundané, kteří nedávno uprchli před válkou ve své zemi. V táboře žije asi 120 tisíc lidí. Náš tým tvoří lékaři, sestry, další zdravotnický personál, psychosociální pracovníci a koordinační tým.

Můj den začíná ráno v sedm, kdy už džípy zahřívají motory a my vyrážíme z vesnice Mekere do asi 30 minut vzdáleného uprchlického tábora. Náš tým psychosociálních pracovníků tvoří především místní Konžané a Burundané, kteří jsou velice šikovní a pracovití. Pomáhají lidem vyrovnat se s různým trápením, které si přinesli ze své země, anebo překonávat těžkosti, jež se objevují ve stísněných a ne zrovna ideálních podmínkách uprchlického tábora. Mnoho lidí, kteří tady žijí, ztratilo příbuzné, ocitli se uprostřed násilí a hrůz války, museli opustit své domovy, přišli o všechno.

Vzpomínám si na příběh naší pacientky – maminky z Burundi, která našla sílu postavit se na nohy a pokračovat v novém životě tady v táboře. V Burundi ztratila manžela a tři děti, a když se jí povedlo o vlásek uniknout smrti a uprchnout do tábora Nyarugusu, začala se starat o čtyři sirotky, kteří přišli o své rodi-

Alexandra pomáhá uprchlíkům v Tanzanii od začátku roku, Lékaři bez hranic tam působí takřka rok. Kromě psychologické podpory pomáhají léčit podvýživu, mají tam i mobilní kliniky

če. Jak sama říká, jsou její novou nadějí – děti, které jí vrátily chuť do života a sílu žít dál.

Spolu s týmem našich psychosociálních pracovníků poskytujeme psychologickou podporu přímo v terénu, přijíždíme za lidmi do jejich komunit, stanových městeček anebo také do obrovských stanů pro dvě stě lidí, které jsou velké jako hangáry. Pomáháme v nemocnicích; naši lékaři v nich léčí nemoci a my pečujeme o zraněnou duši. Nasloucháme tíživým příběhům a snažíme se rozjasnit pohled těchto lidí do budoucnosti, hledat nové možnosti. V nemocnici pro podvyživené děti se snažíme přinášet trochu radosti, motivujeme maminky ke hře s dětmi, povídáme si a pomáháme jim sdílet jejich obavy, ale také naděje na uzdravení.

Náš den v táboře končí v pět, čeká nás pak cesta domů a trocha odpočinku, případně ještě dokončování administrativy či porada ohledně naší další práce a pracovních plánů. V okolí našeho domu je krásná příroda, kousek od nás teče řeka, a protože tu právě máme období dešťů, všechno je úžasně zelené. Na místním trhu najdete sušené ryby i čerstvé ovoce a zeleninu. Děti ve vesnici si pouští ručně vyrobené draky, ženy vaří čaj s mlékem, muži posedávají na „náměstí“ a spravují kola – důležitý místní dopravní prostředek...

Krásné pozdravy z Mekere,

Vaše Saša

A tady je celý tým, jenž v terénu pomáhá uprchlíkům překonat jejich problémy

Proč podporuji Lékaře bez hranic

Olga Široká
(radiologická laborantka
v nemocnici, Ivančice)

Myslím si, že je nás hodně, kdo pravidelně přispíváme na neziskovou organizaci *Lékaři bez hranic*. Ale jen hrstka statečných a odvážných je ochotna vyjet do zemí postižených válkou, nemocemi a bídou. Celý život pracuji ve zdravotnictví a vím, jak těžké je s pacienty soucítit a porozumět jejich potřebám a přáním, ale těžko si dovedu představit práci v podmínkách, v jakých se pohybují a rozhodují lékaři a ostatní personál této organizace. Pomáhat lidem v takto těžkých situacích a přitom nasazovat to nejcennější, co máme – vlastní život – to je ukázka nejvyšší kvality člověka. Neziskové organizace, jako jsou *Lékaři bez hranic*, svojí obětavou prací bojují za lepší život nás všech. Proto mají moji hlubokou úctu a podporu.

Nora Fridrichová,
(novinářka, reportérka
a moderátorka České televize,
Praha)

Přesně si pamatuji moment, proč jsem se pro podporu *Lékařů bez hranic* rozhodla. Bylo to loni na konci dubna, Nepál zasáhlo ničivé zemětřesení, přes 8 tisíc obětí. Ještě o 22 hodin později dokázali vytáhnout ze sutin živé čtyřměsíční miminko. Záběry zachráněného dítěte jsem si použela na svém mobilu doma v obýváku. Pak jsem sedla k počítači a zadala trvalý příkaz pro *Lékaře bez hranic*. Obnos, který měsíčně posílám, čítá jen pár málo stokorun, je to směšná suma. Ale čím víc nás bude, tím větší smysl budou mít i naše peníze. Jsou pro organizaci, která pomáhá všude, kde je zle. I tenkrát v Nepálu – jen pár dní po zemětřesení, pomohli její lékaři na svět dalšímu zdravému dítětku. V medicíně jde o život. U *Lékařů bez hranic* může jít o život i samotným lékařům. Organizace podporovala například nemocnici v severosyrské provincii Idlib, nedávno na ni dopadly bomby. Nezbylo po ní nic, vyjma 25 nevinných mrtvých, včetně devíti zdravotníků. Víím, že *Lékaři bez hranic* nespasí svět. Ale s nasazením vlastních životů usilují o to, aby byl aspoň trochu snesitelnější. Velký dík!

Monika Martínková,
(překladatelka, v současné
době pracuje externě
pro Evropskou komisi)

O činnost různých humanitárních organizací se zajímám už dlouho, mezi nimi samozřejmě i o *Lékaře bez hranic*, ale pro pravidelnou podporu jsem se rozhodla až poté, co se v naší schránce objevil informační leták. Myslím si, že *Lékaři bez hranic* odvádějí fantastickou práci, a to nejen při nejrůznějších katastrofách a epidemiích, kdy díky svému zázemí reagují rychle a efektivně, ale i v chudých regionech, v nichž působí dlouhodobě a často poskytují jedinou dostupnou zdravotní péči. Obdivuji nasazení, s jakým působí v nebezpečných oblastech, ve válečných zónách. Navíc v mnohých případech z jejich práce profitují nejen bezprostřední příjemci pomoci, ale i my, jak tomu bylo třeba v případě epidemie eboly, která mohla v důsledku globalizace zasáhnout mnohem více lidí. Proto si myslím, že je-li v našich možnostech přispět, byť malou částkou, na činnost této organizace, měli bychom tak učinit, neboť tak můžeme alespoň malým dílem přispět k její nesmírně užitečné práci.

PRAVIDELNÁ PODPORA – DARUJTE.LEKARI-BEZ-HRANIC.CZ

250 Kč

ochrání každý měsíc 46 dětí
před onemocněním spalničkami

350 Kč

vyléčí každý měsíc 16 lidí
z malárie

600 Kč

zajistí každý měsíc terapeutickou
výživu dvěma podvyživeným dětem

Kdo a jak chrání vaše osobní údaje

Poskytování osobních údajů je už běžná věc. Víte ale, jak s nimi kdo nakládá? V Lékařích bez hranic je evidujeme kvůli transparentnosti a také proto, abychom vám mohli poslat potvrzení o daru či vás informovat, na jaké projekty posíláme vaše peníze. Neposkytujeme je žádným dalším stranám za obchodním účelem.

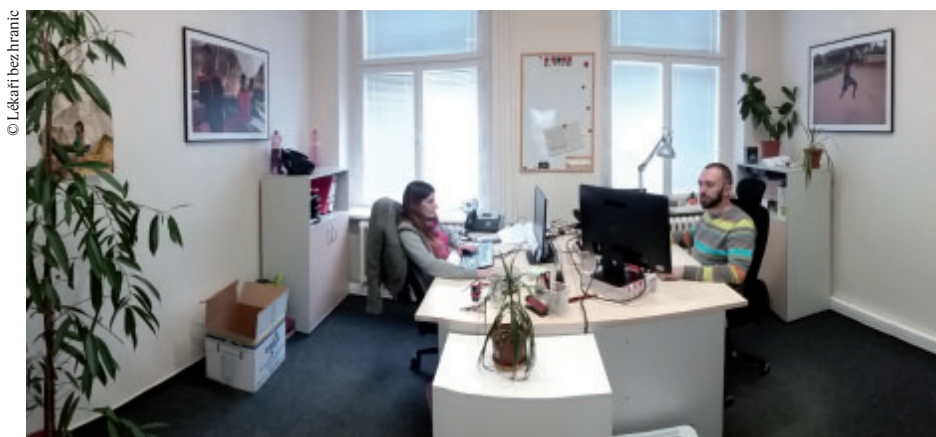
Asi každý z nás se setkal s žádostí o poskytnutí souhlasu se zpracováním osobních údajů. Ať už to bylo v práci, v bance nebo při podpisu nějakého formuláře v obchodě. Je to téměř každodenní rutina. Máte ale přehled, komu jste svůj souhlas dali? A za jakým účelem? V dnešní informacemi zahlcené době již člověk raději malé a dlouhé texty přehlídí, slepě vše zaškrtně, podepíše, jen ať je to co nejdříve za ním. Je ale spousta firem, které toho mohou zneužít a proto je možná zákon o ochraně osobních údajů tak přísný a tlačí všechny do podepisování souhlasů s poskytnutím a zpracováním osobních údajů.

Je zcela běžné, že vám domů přijde adresovaný dopis s nějakou reklamní nabídkou, slevovou akcí a podobně. A jistě vás někdy napadlo, kde dotyčná firma či organizace na vás vzala kontakt.

Rozhodli jsme se vám pomoci se zorientovat v tom, jaká práva vzhledem k ochraně svých osobních údajů máte.

Na trhu je spousta firem, které se zabývají shromažďováním kontaktních, respektive osobních údajů domácností i firem. Osobní údaje firmy čerpají primárně z veřejně dostupných zdrojů – rejstříků firem, telefonních seznamů, internetu. Na to souhlas nepotřebují. Shromážděné údaje spravují v databázích, které nabízejí ostatním firmám k obchodním účelům – tedy oslovení potenciálních zákazníků. A tedy i dárců. Do takové databáze se může dostat každý z nás.

A tak vám domů přijde dopis, výzva nebo nějaká nabídka. Pokud se jedná o organizaci, o které jste nikdy předtím neslyšeli, pravděpodobně na vás získala kontakt od firem obchodujících s databází veřejně dostupných kontaktů. Není na tom nic nelegálního. Je to obchodní proces. Jakmile ale s vámi chce daná organizace komunikovat a vy se rozhodnete zareagovat na její výzvu, musí od vás získat souhlas se zpracováním osobních údajů. Sou-

hlas většinou stvrzujete zakoupením něčeho, co vám daný dopis nabízí, může jít i o poskytnutí daru. Informace o poskytnutí souhlasu je přitom klidně schovaná v malém textu někde pod čarou. Tento text většina lidí nečte nebo si ho nevšimne. Správně by však tato informace měla být zřetelná a dobře čitelná a věrte, že je důležité si tyto řádky přečíst a vědět, za jakým účelem svůj souhlas se zpracováním osobních údajů poskytujete. V případě *Lékařů bez hranic* můžete tyto informace nalézt na zadní straně papíru s předtištěnou složenkou.

Osobní údaj je vaše celé jméno, adresa, může to být datum narození, e-mailová adresa, telefonní číslo. Jakmile někdo takový údaj eviduje, znamená to z hlediska zákona, že jej zpracovává. A tedy musí naplnit požadavky zákona tak, aby tento údaj spravoval v souladu se zákonem.

Lékaři bez hranic evidují jméno, adresu, případně email a telefonní číslo. A to nejen kvůli transparentnosti, ale hlavně pro to, abychom vám mohli poskytovat informace o tom, jak s vašimi dary nakládáme, abychom vám mohli poslat děkovní dopis nebo potvrzení o daru.

Vaše osobní údaje evidujeme v naší interní databázi a neposkytujeme je žádným dalším

stranám za obchodním účelem. Můžeme je poskytnout pouze našim partnerům jako je třeba tiskárna, která nám tiskne dopisy pro dárce. Ta potřebuje vytisknout adresu a jméno na dopis a proto jí musíme tyto údaje dodat. Nicméně i s takovým partnerem uzavíráme smlouvu o ochraně osobních údajů, aby je firma nemohla nikomu dalšímu předat.

Vy si můžete kdykoli u správce osobních údajů (což je třeba naše organizace) vyžádat, jaké informace o vás uchováváme, a můžete kdykoli požádat o to, abychom vaše údaje vymazali a již s vámi nekomunikovali. A my jsme povinni tohle respektovat – nejenom ze zákona, ale pro nás především z etické a morální roviny.

Komunikace s našimi dárce je pro nás klíčová. Chceme, abyste stáli o to být informováni, aby vás komunikace s námi těšila a nezahlovala vás. Je pro nás důležité, aby komunikace s našimi dárce byla transparentní a otevřená, proto vám v našem časopise budeme přinášet právě taková témata, která vám pomohou otevřít dveře za oponu, za kterou normálně není vidět.

Kateřina Smolková
Péče o dárce

VSTUP BEZE ZBRANÍ!

Polní nemocnice
Lékařů bez hranic
interaktivní výstava

náměstí Míru, Praha 2
3.–13. května 2016
vstup zdarma

www.polni-nemocnice.cz

